

PROBLEM ÇÖZME BECERİLERİ

Problem çözme, belli bir durum çerçevesinde düşünebilme, ne yapılacağına ve nasıl yapılacağına karar verebilme, eldeki imkânları kullanabilme ve bu yolla çözüme ulaşmaktır. Daha geniş tanımla problem çözme, problemin tanımlanması, probleme ve çözümüne ilişkin bilgilerin toplanması, en uygun çözüm yolunun uygulamaya konulması ve sonucun değerlendirilmesidir. Problemlerin çözümü için bireyin bazı becerilere sahip olması gerekir. Bu becerilerden en önemlileri eleştirel düşünme, planlama ve organize etme, gözden geçirme ve değerlendirmedir.

Problem dendiğinde aklımıza yalnızca matematik alanındaki problemler gelmez. Yaşam bir dizi problemin çözümlerini gerektirir. Problem, bireyin varmak istediği bir amaca ulaşmasına ket vuran engeller olduğu zaman ortaya çıkar. Örneğin sinemaya gitmek istiyorsunuz, fakat yanınızda yeterli para yok. Bu örnekte amaç sinemaya gitmek, engel ise para yokluğudur. Bu ve buna benzer problemler günlük hayatta rastladığımız ve çözüm aradığımız problemlerdir.

Problemler uzun süreli, kısa süreli, basit veya karmaşık olabilir. Duygusal, ekonomik ve bedensel problemler olabilir. Bu farklı problem türleri birbirleri içine karışarak büyük karmaşık problemler haline dönüşebilirler.

Problemlerin çözümleri, problemin türü ve karmaşıklığına göre değişir. Bazı problemler tamamıyla mantık yoluyla çözülür, bazı problemler duygusal olgunluğu gerektirir. Bazı problemler ise olaylara yeni bir algılama açısından bakmayı gerektirir. Problem çözümleri arasındaki ortak yan; amaca ulaşmaya ket vuran engeli ortadan kaldırmaktır.

Problem Çözme Aşamaları

- Problemi tanıma
- Üretme
- Kuluçka
- Değerlendirme

Tanıma aşamasında, ortaya çıkan problemi oluşturan durumu ve engelleri tanımaya çalışırız.

Üretme aşamasında değişik çözüm seçenekleri aramaya başlarız.

Son aşama olarak **değerlendirme** aşamasına geçeriz.

Uygulamalardan hiçbiri çözüm getirmiyorsa, o zaman, bir tür **kuluçka** devresine girer, problemi bir yana bırakır, başka şeylerle uğraşırız ve daha sonra probleme yeniden geri döneriz. Yeniden değerlendirme yapar ve problem çözüme ulaşıncaya kadar, bu aşamalardan tekrar tekrar geçeriz. Aşamalar her zaman bu sıralamada gelmeyebilir, bazen atlamalar olur ve belirli bir sırayı izlemeyebilir.

Alt-amaçlar ve Planlama

Karmaşık problemleri bütün olarak ele almak zor olduğunda örneğin; sınava girecek bir öğrenci, sorumlu olduğu konuların tümünü düşündüğünde, öğrenilecek malzemenin çokluğundan dolayı büyük kaygı duyup, çalışma şevkini kaybedebilir. Öğrenci öğrenilecek malzemenin tümünü alt bölümlere ayırır ve her konuyu teker teker bir alt amaç olarak düşünürse daha verimli çalışır. Örneğin sınava 24 gün varsa ve okunup öğrenilecek 18 konu bulunuyorsa, 24 günün 18'ini her bir konuyu teker teker öğrenmeye ayırabilir. Geri kalan altı günü de yeniden gözden geçirme, başka arkadaşlarıyla buluşup bilgilerini karşılaştırma gibi faaliyetlerle geçirebilir.

Planlamanın verimli ve başarılı bir yaşam sürdürmedeki rolünü araştıran uzmanlar, Her gün yapılan günlük işlerde bile planlamanın son derece verimli sonuçlara götürdüğünü görmüşler, meslek ve iş alanında başarılı kimselerle, başarısız kimseler arasındaki en büyük farklardan birinin planlama konusunda kendisini gösterdiğini gözlemişlerdir.

Problem Çözmede Karşılaşılan Güçlükler

Problem çözme durumuyla karşılaştığımızda, önceki bilgi ve denemelerimizden faydalanırız. Önceki deneyimlerimiz problem çözmede bize yardımcı olabildikleri gibi, bazı güçlükler ve engeller de yaratabilirler. Bu güçlükleri aşağıdaki biçimde özetleyebiliriz.

İşleve Takılma: Kalem yazı yazmak için, çanta kitap taşımak içindir. Yorgun olan bir kimse otobüs durağında beklerken çantasını iskemle gibi kullanıp oturarak dinlenebileceğini akıl edemez. Çünkü çantayı kitap taşımak için gerekli bir araç olarak öğrenmiştir. Yani işleve takılır.

Zihinsel Kurgu: Bir sorunu belirli bir yöntemle çözdükten sonra o yönteme bağlarız.

Zihinsel kurgu benzer problemlerde yeni çözüm yöntemleri uygulamamızı engeller, sürekli daha önce kullanmış olduğumuz yöntemleri uygulamaya yöneliriz.

İyi ifade edilmiş bir sorun, yarı yarıya çözülmüş demektir.

Aleksis Carrel

Sorun olan sonuç değil, süreçtir.

Hosotani

Ufak parçalara ayırabildiğiniz takdirde, en güç olan meseleleri bile kolaylıkla çözebilirsiniz.

Henry Ford

**TOKİ 21.YY MTAL
REHBERLİK SERVİSİ**